

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief 21 juni 2016 inzake het Ontwerpbesluit ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de voorziening en de continuïteit in de hulpverlening tussen de cliënt en de hulpverlener (Kamerstuk 34 504, nr. 1).

De voorzitter van de commissie,
Lodders

De adjunct-griffier van de commissie,
Sjerp

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II. Reactie van de Staatssecretaris	12

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het ontwerpbesluit ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de voorziening en de continuïteit in de hulpverlening tussen cliënten en de hulpverlener. Deze leden hebben nog een aantal vragen en opmerkingen over de werking van de voorgestelde nadere regels.

De Staatssecretaris stelt in de toelichting bij het ontwerpbesluit dat de verantwoordelijkheid voor een gezonde bedrijfsvoering bij de zorgaanbieder ligt en niet bij de gemeente. De leden van de VVD-fractie onderschrijven dit en zijn van mening dat het de zorgaanbieder is die doelmatig en efficiënt werken moet nastreven en niet de gemeente. Zij hebben daarom een aantal vragen over de noodzaak van deze nadere regels. Op dit moment bestaan er immers al verschillende instrumenten die gemeenten kunnen gebruiken bij het bepalen van een reële prijs voor diensten in de thuisondersteuning. Het gaat bijvoorbeeld om de handreiking Aanbesteding Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Code verantwoordelijk marktgedrag. Deze leden vragen of door betrokken partijen voldoende is getracht de Code te laten onderschrijven. Daarnaast is er binnen de Aanbestedingswet 2012 een mogelijkheid om een goede prijs voor de levering van een voorziening en de kwaliteit van de voorziening te borgen. Met de Aanbestedingswet 2012 hebben gemeenten op basis van artikel 2.116 namelijk de mogelijkheid om in het geval van abnormale lage inschrijvingen de aanbieder om verduidelijking te vragen, ook waar het gaat om de naleving van de bepalingen inzake arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden.

Uit de toelichting op het ontwerpbesluit blijkt verder dat het besluit geen vaste minimumprijs noch een prijs die voor alle gemeenten gelijk moet zijn, regelt. De leden van de VVD-fractie vinden het onwenselijk indien in de uitvoeringspraktijk zal blijken dat de reële prijzen in verschillende gemeenten zich zodanig naar elkaar toe bewegen dat alsnog feitelijk sprake zal zijn van een minimumprijs. Ten eerste zijn deze leden van mening dat dit een rem op innovatie tot gevolg heeft. Zorgaanbieders zullen veel minder geprikkeld zijn om te komen tot innovatie, nieuwe werkvormen en een efficiëncyslag, terwijl door innovatie de kwaliteit van zorg en ondersteuning toeneemt. De noodzaak tot innovatie voor het voortbestaan van zorgaanbieders neemt immers af, daar de zorgaanbieders zeker zijn van de reële prijs in een gemeente. Ten tweede vragen deze leden wat het voorgestelde in de uitvoeringspraktijk betekent voor zzp'ers en zorgcoöperaties. Door de bedrijfsvoering van zzp'ers en zorgcoöperaties hebben zij niet te maken met dezelfde kostprijs-elementen als bijvoorbeeld grotere thuiszorgorganisaties, waardoor zij naar verwachting onder de vastgestelde reële prijs komen. Bovendien zullen zzp'ers niet voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit de van toepassing zijnde cao. Met het voorliggende ontwerpbesluit is het op dat moment voor zzp'ers en zorgcoöperaties niet mogelijk om mee te dingen in de aanbestedingsprocedure, daar hun voorstel door het college terzijde zal worden geschoven. Volgens deze leden leveren zzp'ers en zorgcoöperaties een belangrijke bijdrage aan de goede kwaliteit van zorg en ondersteuning. Graag ontvangen deze leden een reactie op deze zienswijze van de Staatssecretaris. Tevens vragen zij de Staatssecretaris

hoe kan worden geborgd dat zzp'ers en zorgcoöperaties gecontracteerd kunnen worden door de gemeente en op welke wijze zij, ondanks de reële prijs, nog kunnen concurreren met grote thuiszorgorganisaties. In de toelichting wordt gesteld dat de vaststelling van een reële prijs een besluit betreft van het college ter voorbereiding op een privaatrechtelijke rechtshandeling waartegen geen beroep kan worden ingesteld. Dat betekent dat een concurrent van een zorgaanbieder die een opdracht gegund heeft gekregen niet in beroep zou kunnen gaan tegen het besluit van het college ten aanzien van de reële prijs. De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat een eventuele externe werking onwenselijk is. Kan de Staatssecretaris uitsluiten dat de externe werking er is? Kan de Staatssecretaris aangeven in hoeverre het voor zorgaanbieders mogelijk is om de rechter te verzoeken te toetsen of het college met een bepaalde reële prijs handelt conform de nu voorgestelde algemene maatregel van bestuur (amvb)? Is het daarnaast voor zorgaanbieders mogelijk om bezwaar aan te tekenen tegen de keuzes die het college heeft gemaakt in het aanbestedingsproces, bijvoorbeeld door aan te geven dat zij benadeeld worden door de minimumprijs die het college hanteert? Tot slot hebben de leden van de VVD-fractie nog een vraag met betrekking tot het overnemen van personeel. Uit de artikelsgewijze toelichting blijkt dat de aanbieder aan welke de opdracht wordt gegund verplicht is te overleggen met de vorige aanbieder over de overname van het betrokken personeel. Dit geldt ook in het geval van bijvoorbeeld faillissement van een gecontracteerde aanbieder. De leden van de VVD-fractie vinden het belangrijk dat cliënten zo veel mogelijk kunnen rekenen op een vaste hulpverlener met wie zij een vertrouwensband heeft, maar niet ten koste van de continuïteit van bedrijfsvoering van een private zorgaanbieder. In hoeverre heeft dit artikel een gebiedende werking? Kan de Staatssecretaris een toelichting geven op de reactie van de betrokken veldpartijen op dit specifieke punt? Zien landelijke organisaties van aanbieders, dan wel individuele aanbieders knelpunten bij het voorgestelde?

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het ontwerpbesluit ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de voorziening en de continuïteit in de hulpverlening tussen de cliënt en de hulpverlener. Voor deze leden staat in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) goede zorg en ondersteuning en goed werk centraal. Cliënten moeten de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben en medewerkers die in de zorg werken moeten goede arbeidsvoorwaarden en loon hebben. Na de invoering van de Wmo 2015 is er in het veld onrust ontstaan. Er zijn een aantal instellingen failliet gegaan en goed werk in de thuiszorg heeft onder druk gestaan. Deze leden zijn dan ook zeer tevreden met de inzet van de Staatssecretaris op dit gebied en het feit dat de hij dit ontwerpbesluit gemaakt heeft. Zij verwachten dat dit gaat bijdragen aan de betere arbeidsvoorwaarden onder de Wmo 2015 en betere borging van de continuïteit van zorg.

Aanleiding besluit

De leden van de PvdA-fractie zijn het zeer eens met de Staatssecretaris en andere betrokken partijen dat een «race to the bottom» in de thuiszorg, waar de arbeidsvoorwaarden voor medewerkers uitgekleed worden en cliënten niet zeker zijn van continuïteit van zorg, zeer ongewenst is. Zij zijn blij met het feit dat er in de sector gekomen is tot de Code verantwoordelijk marktgedrag thuisondersteuning (hierna: de code). De Staatssecretaris geeft echter aan dat de uitwerking van deze vrijblijvende code te

bepikt is. Is door de Staatssecretaris naast het ontwikkelen van dit ontwerpbesluit bekeken op welke wijze deze code een meer verplichte en brede invloed zou kunnen hebben in gemeenten? Kan worden aangegeven in hoeveel gemeenten er, na inwerkingtreding van dit ontwerpbesluit, maatregelen zullen moeten nemen op de wijze waarop zij inkopen en aanbesteden? Graag ontvangen genoemde leden een nadere reactie hierop.

Hoofdpijnen van het besluit

De leden van de PvdA-fractie lezen dat in voorbereiding op de opdrachtverlening aan derden, het college ten minste een inschatting moet maken van een reële kostprijs voor de activiteiten die zij door aanbieders wil laten uitvoeren. Welke uitgangspunten het college hanteert bij deze schatting van een reële kostprijs, is aan het college. Deze reële kostprijs moet in ieder geval goede kwaliteit en continuïteit van zorg bieden. Kan de Staatssecretaris aangeven waarom ervoor gekozen is om geen tarieven vast te stellen en deze op te leggen aan gemeenten? Tarieven waarin met meer concrete voorwaarden tot een goede kwaliteit en borging van arbeidsvoorwaarden gekomen zou worden. Wat zijn bezwaren tegen een vast tarief? Kan nader worden toegelicht waarom het landelijk kwantitatief normeren een negatieve invloed zou hebben op het ontwikkelen van nieuwe dienstverlenende ondersteuningsarrangementen voor cliënten, het toepassen van innovatie en het terugbrengen van kosten van administratieve lasten en eisen vanuit gemeenten?

De leden van de PvdA-fractie lezen dat koepel- en brancheorganisaties initiatieven kunnen nemen om de beschikbare kostprijsinformatie uit te breiden en actueel te houden. Op welke wijze stimuleert de Staatssecretaris de koepel- en brancheorganisaties om dit ook daadwerkelijk te doen? Deze leden vinden tevens de inbreng van cliënten in het inkoopproces van belang. Op welke wijze kan de Staatssecretaris de rol van de PG-organisaties, adviesraden en ervaringsdeskundigen bij inkoop en aanbesteding versterken? Zij zijn goed in staat om de verbinding te maken tussen cliënten, gemeente en zorgaanbieders, zo vinden deze leden. Hoe wordt de stem van de cliënt geborgd in het inkoopproces?

Relatie Aanbestedingswet 2012, Mededingingswet en Wmo 2015

Veel lokale bestuurders en gemeenteraden geven de voorkeur aan het zogenoemde bestuurlijke aanbesteden of ook wel een dialoog gestuurde inkoop. Hier wordt samen met zorgaanbieders het probleem en benodigde interventies bepaald. Hiervoor kan op basis van een open boekhouding van gemeenten en zorgaanbieders de dialoog gevoerd worden. Kan de Staatssecretaris aangeven of met dit ontwerpbesluit en de laatste wijzigingen aan de Aanbestedingswet het bestuurlijk aanbesteden bij gemeenten onder de Wmo 2015 nog steeds mogelijk is? Deze leden ontvangen graag een nadere reactie van de Staatssecretaris.

Verantwoordelijkheid aanbieders

De leden van de PvdA-fractie lezen dat de Staatssecretaris verwacht van aanbieders dat zij op een reële wijze inschrijven voor een opdracht, daarbij een reële kostprijs hanteren waarmee zij kwalitatief goede hulp kunnen bieden en handelen in lijn met de uitgangspunten van goed werkgeverschap, de Wet werk en zekerheid, de Wet normering topinkomens en handelen naar de afspraken die gemaakt zijn in het sociaal akkoord tussen werkgevers, werknemers en de regering. Hoewel deze leden tevreden zijn met het feit dat deze wetgeving en het sociale akkoord dat er ligt, willen zij graag van de Staatssecretaris een nadere toelichting van de argumenten waarop hij deze verwachtingen heeft gebaseerd. De

handelwijze van enkele zorgaanbieders (waarvan TSN een goed voorbeeld is) maakt deze verwachting voor deze leden helaas wat twijfelachtig. Op welke wijze stimuleert de Staatssecretaris aanbieders ertoe om meer kleinschalige zorg aan te bieden met minder overhead en dichter bij mensen?

Uitvoering en handhaving

Het gemeentebestuur is primair verantwoordelijk voor de uitvoering, handhaving en het toezicht op de naleving van de bepalingen van de Wmo 2015. Kan de Staatssecretaris wel nader duiden op welke wijze gemonitord wordt of gemeenten goede arbeidsvoorwaarden voor medewerkers in de thuiszorg borgen en op welke wijze hij zou kunnen ingrijpen wanneer blijkt dat de arbeidsvoorwaarden voor medewerkers en de continuïteit van zorg in gevaar komt? Welke rol ziet de Staatssecretaris hier voor zichzelf weggelegd?

De leden van de PvdA-fractie lezen dat er een dialoog tussen gemeenten en aanbieders kan plaatsvinden over de uitvoeringspraktijk en wat dat betekent voor een reële prijs. Kan de Staatssecretaris duiden of deze dialoog ook met cliënten (of hun vertegenwoordigers) wordt gevoerd en informatie te betrekken die daadwerkelijk afkomstig is van de mensen om wie het gaat? Op welke wijze is de stem van de cliënt in het ontwerpbesluit geborgd?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van het Ontwerpbesluit ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de voorziening en de continuïteit in de hulpverlening tussen de cliënt en de hulpverlener.

Sinds de invoering van de Wmo heeft de ontwikkeling plaatsgevonden dat gemeenten en zorgaanbieders onderhandelden op een prijsniveau dat lager ligt en aanvaardbaar is voor het leveren van goede zorg van een goed niveau. Dit heeft geleid tot een race to the bottom, waardoor er lagere uitgaven kwamen aan thuiszorg en tegelijkertijd de arbeidsvoorwaarden van thuiszorgmedewerkers flink verslechterde. De afgelopen jaren zagen we een opkomst van loondump, ontslagen van thuiszorgmedewerkers, faillissementen van thuiszorgorganisaties en cliënten die hun zorg en/of hun vertrouwde thuiszorgmedewerker verloren. De noodzaak van de nadere regels om te komen tot een basistarief leggen bloot dat landelijke sturing nodig is. Het zal rust brengen in de relatie tussen gemeenten en thuiszorgorganisaties, omdat ze niet meer tegenover elkaar zullen staan met strijd over de hoogte van reële tarieven, komt er ruimte voor goede afstemming over kwaliteit, personeelsbeleid en samenwerking met andere maatschappelijke organisaties.

De noodzaak voor basistarieven voor huishoudelijke verzorging werd bestendigd door het in de Kamer aannemen van de Wet tot wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning ter bevordering van de kwaliteit van de huishoudelijke verzorging en ter invoering van basistarieven voor de huishoudelijke verzorging (Kamerstuk 31 347). Kort na aanneming besloot de regering deze wet niet in te laten gaan, maar mogelijk te maken via een algemene maatregel van bestuur. De leden van SP-fractie betreurt dit zeer, zij stellen vast dat door het weigeren om vanaf de start van Wmo 2015 met een basistarief te werken er vele ontslagen hebben plaatsgevonden, dat veel thuiszorgorganisaties het loodje hebben gelegd en dat wederom een groot deel van de rekening betaald is via een lagere salarisstrook van de thuiszorgmedewerker. Deze leden vragen de Staatssecretaris hoe hij terugkijkt op deze feiten? Erkent hij dat veel leed te voorkomen was geweest?

Hoofdlijnen van het besluit

De leden van de SP-fractie zijn verheugd dat de Staatssecretaris opnieuw gaat kijken naar reële tarieven voor alle zorg uit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Maar welke lessen heeft de Staatssecretaris geleerd vanuit het verleden? Genoemde leden zijn bezorgd over de grote mate van vrijheid die gemeenten toegekend krijgen in het opstellen van reële tarieven, gezien dit in het verleden door veel gemeenten is verzaakt. Kan de Staatssecretaris nog eens nader uitleggen waarom geen landelijke tarieven worden opgesteld, bijvoorbeeld door de Nederlandse Zorgautoriteit (Nza) die gemeenten kunnen gebruiken? Want hoe wil de Staatssecretaris voorkomen dat elke gemeente het wiel opnieuw gaat uitvinden en bureaucratische modellen gaat uitwerken om te komen tot reële tarieven? Wat verstaat de Staatssecretaris zelf onder reële tarieven en welke prijzen horen daarbij uitgesplitst per zorgtype? Kan de Staatssecretaris dit op een rij zetten? Kan tevens worden aangegeven welke gemeenten momenteel al wel reële tarieven hebben opgesteld en welke gemeenten nog niet? De leden van de SP-fractie vragen voorts hoe het realiseren van reële tarieven voor zorg uit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 zich verhoudt met de megabezuiniging die gemeenten over zich heen hebben gekregen. Hoe verwacht de Staatssecretaris dat gemeenten in de toekomst reële tarieven kunnen vaststellen als zij simpelweg niet genoeg budget krijgen om dit te realiseren? Kan de Staatssecretaris hierop reageren?

De leden van de SP-fractie hebben nog een aantal vragen over de eisen aan kwaliteit die ten grondslag liggen aan de tarieven die worden vastgesteld. Wat verstaat de Staatssecretaris precies onder een goede kwaliteit van zorg? Welke eisen dienen gemeenten te stellen aan kwaliteit? Betekend dit dat gemeenten eisen dienen te stellen dat thuiszorgmedewerkers onder minimaal FWG 15 met bijbehorende signaleringsfunctie worden aangenomen? Kan de Staatssecretaris dit nader uiteen zetten? De leden van de SP-fractie lezen in het ontwerpbesluit dat de Staatssecretaris verwacht dat gemeenten zorg en ondersteuning inkopen bij zorgaanbieders op basis van goed werkgeverschap. Kan nader worden toegelicht hoe de Staatssecretaris dit voor zich ziet en welke eisen gemeenten hieraan dienen te stellen?

De leden van de SP-fractie vragen waarom sommige zaken niet verplicht worden gesteld bijvoorbeeld dat gemeenten geen zorg en ondersteuning inkopen bij zorgaanbieders waar graaiende bestuurders zichzelf goudgerande regelingen toedichten. Kan de Staatssecretaris dit toelichten?

De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris in te gaan op de mogelijkheid die gemeenten krijgen om inschrijvers uit te sluiten als zij niet voldoen aan milieu, sociaal of arbeidsrecht. Kunnen hierbij voorbeelden worden genoemd? Hoe houdt de Staatssecretaris hier toezicht op en welke maatregelen kan de hij treffen als gemeenten en zorgaanbieders niet voldoen aan deze eisen?

Voorts zijn de leden van de SP-fractie benieuwd naar de stelling van de Staatssecretaris die in het ontwerpbesluit heeft aangegeven dat gemeenten gehouden zijn bij het vaststellen van reële tarieven te kijken naar de overhead. Is de Staatssecretaris bereid een landelijke overheadnorm vast te stellen voor zorg en ondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, zodat de bureaucratie binnen de gemeenten nu eindelijk een keer aangepakt kan worden? Zo nee, waarom niet?

De Staatssecretaris schrijft in het ontwerpbesluit niet voor dat gemeenten op basis van een uurtarief een overeenkomst hoeft af te sluiten met aanbieders. Dit is ook mogelijk op resultaatfinanciering en populatiebekostiging. De leden van de SP-fractie vragen hoe dit zich verhoudt met de uitspraak van het Centrale Raad van Beroep dat het definiëren van algemene uitkomst (een schoon huis) zonder de toegekende tijd, niet past

bij de wettelijke taak van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Kan de Staatssecretaris dit toelichten?

De leden van de SP-fractie zijn benieuwd of de Staatssecretaris nog andere sectoren kent waarin aanbestedingen leiden tot te lage tarieven, waardoor organisaties in problemen komen en personeel de rekening krijgt gepresenteerd. Zij kunnen zich voorstellen dat in de Jeugdwet maar ook in het vervoer van mensen, zowel in de Wmo 2015 als bij het leerlingenvervoer, een basistarief goed op zijn plaats zou zijn. Hoe reageert de Staatssecretaris hierop?

Uitvoering en handhaving

De leden van de SP-fractie vragen naar de systeemverantwoordelijkheid van de Staatssecretaris zodra gemeenten zich niet houden aan het vaststellen van reële tarieven voor zorg en ondersteuning uit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Hoe gaat de Staatssecretaris controleren of gemeenten zich aan de wetgeving houden en welke maatregelen treft hij als gemeenten hieraan niet voldoen?

De Staatssecretaris heeft in het ontwerpbesluit aangegeven dat de Autoriteit Consument en Markt controleert of zorgaanbieders concurrentie beperken. De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris of de bevindingen van de Autoriteit Consument en Markt elk halfjaar aan de Kamer kan worden gezonden en daarbij aan te geven welke boetes en straffen mogelijk zijn uitgedeeld? Kan de Staatssecretaris ook aangeven hoeveel boetes en sancties zijn uitgedeeld aan gemeenten sinds de invoering van de Wmo 2007 en de Wmo 2015?

De leden van de SP-fractie zijn tevreden met een evaluatie na drie jaar. Kan de Staatssecretaris aangeven welke onafhankelijke instantie de evaluatie gaat uitvoeren en wordt de Kamer tussentijds geïnformeerd over de tussenuitkomsten?

De leden van de SP-fractie hebben grote zorgen over de uitvoering van dit besluit. Het ontwerpbesluit heeft de Staatssecretaris zo laat gestuurd, waardoor gemeenten voor de zomer al bezig waren met een nieuwe aanbesteding of vooraankondiging voor aanbesteding van zorgtaken. Hierdoor is het mogelijk dat gemeenten het vaststellen van reële tarieven en het hanteren van een nieuw salarisschaal voor huishoudelijke verzorging voor de komende 4 jaar kunnen uitstellen. Hoe gaat de Staatssecretaris dit voorkomen?

Financiële gevolgen

De leden van de SP-fractie vragen of de Staatssecretaris kan aangeven voor welke gemeenten financiële lasten en/of bestuurslasten zullen toenemen. Kan de Staatssecretaris garanderen dat dit niet ten koste zal gaan van zorg en ondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015?

Consultatie

De leden van de SP-fractie constateren dat de verplichting voor gemeenten om een inkoopplan vast te stellen is losgelaten vanwege de consultatie aan betrokken partijen. Kan de Staatssecretaris nader toelichten waarom dat is losgelaten en is dit in lijn met de wens van de Staatssecretaris om bureaucratie aan te pakken wel een verstandige keuze? Kan de Staatssecretaris toelichten of er een onderzoek kan worden ingesteld naar een uniform en landelijk inkoopmodel voor de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 om zo onnodige bureaucratie en kosten te beperken?

Artikelsgewijs

De leden van de SP-fractie vinden het belangrijk dat koppels van cliënten en zorgverleners instant gehouden worden bij een overname van een andere zorgaanbieder. Recent zijn meerdere zorgaanbieders failliet gegaan en zijn niet in alle situaties de koppels van cliënten en zorgverleners behouden, terwijl daar wel de mogelijkheden waren. Kan de Staatssecretaris aangeven waarom niet verplicht wordt gesteld dat koppels van cliënten en zorgverleners bij overname gewoon meegenomen worden onder dezelfde voorwaarden? Waarom wil de Staatssecretaris dit niet garanderen? Kan hij dit uitleggen?

De leden van de SP-fractie willen stilstaan bij het HHT-budget. De voorwaarden van dit budget zijn losgelaten, zodat het budget voor 2016 ingezet wordt om acute problematiek die leidt tot risico's voor de continuïteit van ondersteuning en de relatie tussen cliënten en zorgverleners op te lossen. Dit budget is echter in 2015 niet ingezet bij faillissementen van thuiszorgorganisaties. Hoe verhoudt dit zich tot de miljoenen die gemeenten hebben overgehouden op het budget voor de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015? Om te voorkomen dat zorgverleners hun baan verliezen, loon of uren moeten inleveren en weggehaald worden van hun cliënten zijn maatregelen nodig. Hoe gaat het HHT-budget hiervoor worden ingezet? Is de Staatssecretaris bereid een contracteerplicht voor gemeenten in te stellen zodat wanneer een zorgaanbieder stopt met het aanbieden van zorg, personeel overgenomen wordt met een garantie op de arbeidsvoorwaarden en de relatie tussen cliënten en zorgverleners overeind gehouden wordt? Kan de Staatssecretaris hier een toelichting op geven?

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie maken graag gebruik van de mogelijkheid om vragen te stellen over het besluit dat het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 wijzigt door een artikel 5.4. in te voegen waarmee invulling gegeven wordt aan de mogelijkheid nadere regels te stellen ex. artikel 2.6.6 Wmo 2015

De leden van de CDA-fractie onderschrijven dat in eerste instantie het de politieke verantwoordelijkheid is van gemeenteraden om er voor te zorgen dat het college een reële kostprijs vaststelt. De reden dat er nu nadere regels gesteld moeten worden, namelijk dat er gemeenten zijn waar dit tot op heden niet gebeurt, geeft zorgen voor de toekomst. Wat is het tijdspad van de Staatssecretaris om vast te stellen dat gemeenten zich aan artikel 5.4 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 houden en welke stappen zet de Staatssecretaris mochten er onverhoopt gemeenten zijn waar dit niet gebeurt?

Gaat dat voor het einde van dit jaar (2016) gebeuren aangezien de inkoop voor 2017 zo rond november is afgerond? Zo nee, waarom niet?

Hoe gaat de Staatssecretaris vaststellen dat er reële kostprijzen afgesproken zijn?

Wanneer duidelijk is dat er in een specifiek geval gecontracteerd wordt onder een reële kostprijs welke instrumenten zet de Staatssecretaris dan wanneer in om er voor te zorgen dat dit wel gebeurt?

Kan de Staatssecretaris in de beantwoording van deze vraag specifiekere zijn dan alleen te verwijzen naar de zogenaamde escalatieladder aangezien u dat al zeer geruime tijd doet?

Bereidt de Staatssecretaris een wetswijziging voor om artikel 2.12 Jeugdwet op dezelfde manier als artikel 2.6.6 Wmo 2015 te voorzien van de mogelijkheid om nadere regels te stellen ten waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor levering van jeugdhulp en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit daarvan? Zo nee, waarom niet?

In de nota van toelichting bij de onderhavige wijziging van het uitvoeringsbesluit staat in paragraaf 3 dat er ook andere financieringsvormen overeengekomen kunnen worden zoals resultaatfinanciering? Hoe verhoudt zich dit tot de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep d.d. 18 mei 2016 die voorschrijft dat uit de beschikking die een burger krijgt duidelijk moet blijken waar hij of zij recht op heeft en het besluiten dat iemand recht heeft op «een schoon huis» die bestuursrechtelijke toets niet kan doorstaan?

Wat betekent de uitspraak van de Staatssecretaris in de nota van toelichting dat resultaatfinanciering ook mogelijk is onder deze nadere regels gezien het feit dat naast het contract van een gemeente met een derde partij die de Wmo 2015 uitvoert altijd arbeidscontracten met werknemers bestaan die een x aantal uren werken en daar een bijbehorend salaris voor ontvangen? Hoe wordt dan beoordeeld dat er een reële kostprijs gecontracteerd wordt?

Is onderdeel van artikel 5.4, derde lid onder b (redelijke overheadkosten) bij dagbesteding de ruimte waarin de dagbesteding plaatsvindt, inclusief eten en drinken en vervoer?

Laten deze nadere regels toe dat gemeenten bij de uitvoering van de Wmo-taken door derden een kostprijs betalen waar het loondeel daarvan onder het CAO- loon ligt? Zo ja, waar blijkt dat uit? Hoe gaat de Staatssecretaris dit onderdeel handhaven?

Waarom heeft de Staatssecretaris deze nadere regels opgesteld nu de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) van mening is dat gemeenten de voorgestelde maatregel niet nodig hebben? Is de VNG van mening dat de gemeentelijke praktijk al leidt tot een reële kostprijs en zo ja, waar baseert de VNG zich dan op? Heeft de VNG onderzoek gedaan naar gecontracteerde tarieven in alle gemeenten en zo ja, kan de Kamer deze dan ontvangen?

Vragen en opmerkingen van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van het besluit, maar hebben daarover nog wel enkele vragen en opmerkingen.

De prijsontwikkeling heeft de afgelopen jaren geleid tot negatieve gevolgen. Gemeenten dienen een reële prijs op basis van de relevante kostprijs-elementen vast te stellen en deze met het oog op de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening als ondergrens te hanteren bij aanbestedingsprocedures. Het is de leden van de PVV-fractie werkelijk een raadsel, waarom de Staatssecretaris niet gewoon een minimumprijs voor voorzieningen vast legt in de wet. Het schermen met beleidsvrijheid van gemeenten in deze heeft tot nu toe in vele gevallen geleid tot aanbestedingen onder de kostprijs.

Met dit besluit wordt een concretisering geregeld door de kostprijs-elementen van een reële prijs te definiëren en de plaats van een reële prijs in de aanbestedingsprocedure te regelen. Op basis van welke signalen denkt de Staatssecretaris, dat deze «wassenneusmaatregelen» ervoor gaan zorgen dat er reële prijzen voor voorzieningen betaald gaan worden? Het eerste lid van artikel 5.4 regelt daarom dat de gemeenteraad in ieder geval in de verordening vastlegt dat het college een reële prijs vaststelt voor diensten die door derden worden geleverd en dat deze prijs geldt als ondergrens in de aanbestedingsprocedure en in de overeenkomst met een derde. Dit betekent dus, dat als de gemeenteraad ermee akkoord gaat, er alsnog een minimumprijs vastgesteld kan worden die lager is dan de kostprijs. Is dat de bedoeling, zo vragen deze leden.

Dit geldt ook voor het derde lid van artikel 5.4. Daar worden de kostprijs-elementen genoemd, waar het college een reële prijs op moet baseren. Met het derde lid wordt een reële prijs gedefinieerd en geconcretiseerd, zodat kan worden beoordeeld of in redelijkheid de kostprijs-elementen zijn

verdisconteerd in een reële prijs. Kan een gemeenteraad ook hier dus gewoon akkoord gaan met een lagere prijs, zo vragen deze leden. Het landelijk kwantitatief normeren van de verschillende kostprijsselecties heeft volgens de Staatssecretaris, een remmende invloed op nieuwe dienstverlenende ondersteuningsarrangementen voor cliënten. Waarop is dit gebaseerd? Als dat al zo zou zijn, dan kan dit eenvoudig opgelost worden met een experimenteerartikel. Waarom is hier niet voor gekozen?

Dit besluit regelt daarom geen vaste minimumprijs noch een prijs die voor alle gemeenten gelijk moet zijn. De Staatssecretaris respecteert de beleidsruimte van gemeenten om lokaal besluiten te nemen over de kaders voor de uitvoering van de Wmo 2015 en vindt om de hier genoemde redenen het bij wet vaststellen van een landelijk minimumtarief onwenselijk. De leden van de PVV-fractie vinden dit een enorme gemiste kans en spreken de verwachting uit, dat dit besluit het probleem niet gaat oplossen. Waarop is het vertrouwen van de Staatssecretaris gebaseerd, dat deze wijzigingen gaan leiden tot het voeren van een fatsoenlijk prijsbeleid? Ziet de Staatssecretaris misschien ook, dat een gedeelte van de lage prijsvoeringen wordt ingegeven door de gigantische bezuinigingen die hij heeft doorgevoerd? Graag een toelichting. De Staatssecretaris verwacht van aanbieders dat zij op een reële wijze inschrijven voor een opdracht, daarbij een reële kostprijs hanteren waarmee ze kwalitatief goede hulp kunnen bieden en handelen in lijn met de uitgangspunten van goed werkgeverschap, de Wet werk en zekerheid, de Wet normering topinkomens (Wnt) en handelen naar de afspraken die zijn gemaakt in het sociaal akkoord tussen werkgevers, werknemers en de regering. Betekent dit, dat gemeenten aanbieders kunnen weigeren op basis van het niet voldoen aan bovenstaande voorwaarden? Dus ook als een aanbieder aan alle voorwaarden voldoet behalve aan de Wnt? De Staatssecretaris verwacht van gemeenteraden dat zij het doel en de strekking van artikel 5.4 opnemen in de gemeentelijke verordening en zich uit spreken over uitgangspunten van verantwoordelijk marktgedrag. Welke sancties zijn er als gemeenteraden hier niet aan voldoen, zo vragen de leden van de PVV-fractie.

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het voorstel tot wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning om een goede verhouding tussen prijs, kwaliteit en continuïteit voor de levering van een voorziening te waarborgen. Genoemde leden waren verheugd te lezen dat er goed overleg is geweest met het veld en er serieus is geluisterd naar de signalen. Dat op basis daarvan is besloten om niet over te gaan tot het vaststellen van een inkoopplan draagt volgens deze leden bij aan het tegengaan van onnodige administratieve lasten. Echter de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) blijft een aantal kritiekpunten houden, zij stellen, bijvoorbeeld dat voorgestelde maatregel niet nodig is. Deze leden ontvangen hier, en op de andere kritiekpunten graag een uitgebreidere reactie en reflectie dan is nu is gegeven in de nota van toelichting. Ook ontvangen de leden graag een opsomming voor welke diensten, die onder de wmo vallen, dit ontwerpbesluit geldt.

De leden van de D66-fractie moedigen een zorgvuldig en verantwoord proces van inkoop aan. De primaire verantwoordelijkheid hiervoor ligt, na de decentralisaties, bij gemeenten. Via voorgestelde wijziging wordt beoogd dat er een reële prijs wordt vastgesteld voor diensten die door derden worden geleverd, en dat deze prijs geldt als ondergrens bij de aanbestedingsprocedure. Echter wordt verderop in de nota van toelichting gesteld dat het vaststellen van een minimumtarief als onwenselijk wordt gezien. Genoemde leden ontvangen graag opheldering over deze twee passages omdat deze enigszins tegenstrijdig met elkaar lijken te zijn. Kan

hier dan mogelijk wel sprake zijn van een minimumtarief per gemeente?

De leden van de D66-fractie vernemen graag hoe op kwaliteit gecontroleerd kan worden. Na de decentralisaties is daar minder «grip» op en worden er geen landelijke eisen gesteld, maar eisen in de aanbesteding. Het gaat hier wel om publiek geld dat gedecentraliseerd is. Dus ook landelijk moet men wel weten of het geld goed besteed wordt? Of denkt de Staatssecretaris daar anders over? Graag een reflectie?

Het expliciteren van (extra) waarborgen kan geen kwaad omdat dit bijdraagt aan de mogelijkheden om toe te zien op de kwaliteit van ingekochte zorg. Genoemde leden ontvangen graag een reactie van de Staatssecretaris op welke wijze hij voornemens is om toe te zien op naleving van deze nieuwe waarborgen. Deze leden willen voorkomen dat de nieuwe waarborgen alleen voor de Bühne zijn, en daadwerkelijk bijdragen aan de geleverde (kwaliteit) van zorg voor de cliënt.

Na het lezen van de nota van toelichting blijven er bij de leden van de D66-fractie wel enkele twijfels bestaan over de definitie van de reële prijs en hoe deze tot stand kan komen. Deze leden ontvangen hierover dan ook graag een toelichting. De leden van de D66-fractie geven graag aan dat het op basis van de reële prijs ook andere financieringsvormen overeengekomen kunnen worden. Dit bevordert experimenten en wordt daarom toegejuicht. Echter, vanzelfsprekend, alleen onder de voorwaarde dat de kwaliteit van zorg voorop staat.

Vragen en opmerkingen van de 50PLUS-fractie

Het lid van 50PLUS-fractie dankt de Staatssecretaris voor het toezenden van het ontwerpbesluit ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de voorziening en de continuïteit in de hulpverlening tussen de cliënt en de hulpverlener. Genoemde lid wil nog enkele vragen stellen en kanttekeningen plaatsen.

Bij de invoer van de Wmo is duidelijk geworden dat er nogal eens onder de kostprijs werd aanbesteed. Dat dit ten koste ging van de kwaliteit, beschikbaarheid en de beloning van het personeel moge duidelijk zijn. Onder paragraaf 2 wordt gesteld dat deze amvb verduidelijkt dat een reële kostprijs gehanteerd en nader geconcretiseerd moet worden door de kostprijselementen te definiëren. Gesteld wordt: «de prijs die het college betaalt voor een dienst moet het tenminste mogelijk maken dat de aanbieder kan voldoen aan de door de gemeenteraad gestelde eisen aan kwaliteit en deskundigheid». Hoe garandeert dit dat de gemeente een bepaalde basiskwaliteit en deskundigheid alsmede continuïteit levert, als zij zelf deze basis mag vaststellen? Waarom is ervoor gekozen dat gemeenten niet allen dezelfde basishoofdnormen voor kwaliteit, deskundigheid en continuïteit moeten hanteren, maar deze zelf moeten vaststellen? Deelt de Staatssecretaris de mening dat dit nog steeds rechtsongelijkheid tussen inwoners van verschillende gemeenten kan opleveren? Bent u het eens met de stelling van genoemde lid van de 50PLUS-fractie dat bij het vaststellen van normen voor kwaliteit, deskundigheid en continuïteit het niet gaat om lokaal maatwerk, maar om iets dat voor iedere inwoner van Nederland hetzelfde moet zijn, omdat iedereen in dezelfde of vergelijkbare situaties aanspraak moeten kunnen maken op dezelfde dan wel gelijkwaardige voorzieningen? Zo ja, waarom en zo nee, waarom niet? Zou het onderaan de streep niet duurder zijn als elke gemeente zelf het wiel moet uitvinden? Zou lokaal maatwerk niet uitsluitend gericht moeten zijn op de bevolkingssamenstelling en de beschikbaarheid van de daarop gebaseerde te verwachten ondersteuningsbehoefte? Welke harde garantie bestaat er met deze amvb dat de reële prijs ook werkelijk reëel is?

De Staatssecretaris motiveert zijn besluit om geen vaste ondergrens in te stellen met het argument dat dit innovatie in zorgvormen zou afremmen.

Het is goed dat de Staatssecretaris zoveel belang hecht aan innovatie, maar waarom wordt daarvoor geen apart potje in het leven geroepen, of wordt het verdisconteerd in een ondergrens?

De Staatssecretaris geeft in paragraaf 2.1 aan dat «een gemeente een inschrijver van de aanbesteding kan uitsluiten indien deze niet voldoet aan de verplichtingen die voortvloeien uit de van toepassing zijnde cao». Kan uitsluiten, of moet uitsluiten? Met andere woorden, heeft de gemeente het recht, of de plicht een aanbieder die niet aan de cao voldoet, uit te sluiten?

In hoofdstuk 3 wordt aangegeven dat bestuurslasten zullen toenemen voor een aantal gemeenten. Worden zij hiervoor gecompenseerd? Hoe wordt geborgd dat dit niet te hard drukt op de gemeentelijke begroting, waardoor beschikbaarheid (ofwel inkoop) van voldoende voorzieningen in het gedrang komt?

II. Reactie van de Staatssecretaris